

Učební osnova – Český jazyk

Obor veřejnosprávní činnost (68-43-M/01)

Beroun 15. 5. 2025

Manažerská akademie Beroun

Manažerská akademie, soukromá střední škola

Tovární 66 | 26601 Beroun

tel.: +420 311 611 888 | e-mail: info@maberoun.cz

IČ: 71340734 | IZO: 651027888 | Datová schránka: [ba2s7si](mailto:ba2s7si@datovyschranka.cz)

Tovární  Beroun
„jako doma“

www.maberoun.cz

Hodinová dotace

Ročník studia	Počet hodin v týdnu
1. ročník	2
2. ročník	2
3. ročník	2
4. ročník	2
Celkem	8

Vzdělávání a komunikace v českém jazyce

Jazykové vzdělávání v českém jazyce vychovává žáky ke sdělnému, kultivovanému jazykovému projevu a podílí se na rozvoji jejich duševního života. Obecným cílem jazykového vzdělávání je rozvíjet komunikační kompetenci žáků a naučit je užívat jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací na základě jazykových a slohových znalostí. Jazykové vzdělávání se rovněž podílí na rozvoji sociálních kompetencí žáků. K dosažení tohoto cíle přispívá i estetické vzdělávání, a naopak estetické vzdělávání prohlubuje znalosti jazykové a kultivuje jazykový projev žáků.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- uplatňovali český jazyk v rovině recepce, reprodukce a interpretace;
- využívali jazykových vědomostí a dovedností v praktickém životě, vyjadřovali se srozumitelně a souvisle, formulovali a obhajovali své názory;
- chápali význam kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění;
- získávali a kriticky hodnotili informace z různých zdrojů a předávali je vhodným způsobem s ohledem na jejich uživatele;
- chápali jazyk jako jev, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa.

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výuce jsou voleny vhodné výchovné a vzdělávací strategie, které pomáhají žákům zvládnout klíčové kompetence.

Klíčové kompetence	Označení kompetence
Kompetence k učení	1
Kompetence k řešení problémů	2
Kompetence komunikativní	3
Kompetence sociální a personální	4
Kompetence občanské	5
Kompetence pracovní a k podnikavosti	6
Kompetence digitální	7

Učitel volí vhodné texty za účelem zvládnutí grafické i zvukové stránky jazyka. (3, 4)

Učitel vybírá a předkládá žákům vhodné texty, tím je motivuje k četbě a k následné analýze a společné diskusi. (1, 3, 4).

Učitel dává ve výuce prostor k realizaci referátů a mluvních cvičení, které si žák vybírá sám, nebo je zadává učitel. Jejich témata jsou volena v souladu s probíraným učivem, nebo se týkají aktuálního kulturního a společenského dění. Tím žáky vede, aby vyslovili otevřeně svůj názor, obhájili jej, podpořili logickými argumenty, aby spolupracovali s ostatními spolužáky při rozvoji diskuse a tolerovali vzájemně své názory. (3, 4, 5)

Učitel zadává slohové práce k aktuálnímu kulturnímu i společenskému dění, tím žáky vede k samostatnému písemnému projevu a prezentaci jejich jazykových dovedností. Vzhledem k pestrosti témat je zde možné realizovat většinu průřezových témat a využít mezipředmětové vztahy. (3, 4, 5)

Učitel organizuje pro žáky návštěvy filmových a divadelních představení, výstav, exkurze do nejrůznějších **kulturních** institucí (knihovny, galerie, muzea), rozvíjí tím jejich estetické citění a vytváří prostor pro diskusi, analýzu a formulování závěrů. (3, 4, 5)

Učitel organizuje práci žáků ve skupinách. (4, 5)

Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví). (1, 5)

Učitel vede žáky k tomu, aby v předmětu český jazyk a literatura využili svých znalostí a dovedností z oblasti digitálních technologií, např. při získání a zpracování informací za účelem vypracování referátů, projektových úkolů apod. (2, 7)

Učitel vede žáky k systematickému používání školního online výukového prostředí, například zadáváním vhodných domácích úkolů či vkládání studijních materiálů. (1, 6, 7)

Učitel seznamuje žáky s novými digitálními technologiemi a aplikacemi, podporuje je v jejich využívání, zároveň je vede ke kritickému posuzování přínosů a rizik. (2, 7)

1. ročník - Jazyk a sloh

Výstupy ŠVP Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
seznámí se s celkovou charakteristikou češtiny; seznámí se s jednotlivými jazykovědnými disciplínami; pracuje s nejnovějšími normativními příručkami českého jazyka; pochopí vztah řeči a jazyka, myšlení a jazyka; pozná činitele komunikačního procesu; rozlišuje spisovný jazyk, hovorový jazyk, dialekty a stylově příznakové jevy a ve vlastním projevu volí prostředky adekvátní komunikační situaci; orientuje se v soustavě slovanských jazyků; používá adekvátní slovní zásobu, chápe vztah mezi jazykovou správností a jazykovou kulturou; v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu; rozumí obsahu textu i jeho částí;	OBECNÉ POUČENÍ O JAZYKU <ul style="list-style-type: none">- charakteristika češtiny	
	JAZYKOVĚDNÉ DISCIPLÍNY <ul style="list-style-type: none">- roviny jazyka: zvuková, slovní zásoba, gramatická, komunikační	
	ZÁKLADNÍ ZDROJE POUČENÍ O JAZYKU <ul style="list-style-type: none">- knižní i internetové příručky jazyka českého	Člověk a digitální svět
	JAZYK A ŘEČ, VERBÁLNÍ A NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE <ul style="list-style-type: none">- myšlenkové operace - analýza, syntéza, abstrakce, analogie	
	NÁRODNÍ JAZYK A JEHO ÚTVARY <ul style="list-style-type: none">- spisovné: hovorová čeština, knižní čeština- nespisovné: obecná čeština, slang, argot, dialekt	Občan v demokratické společnosti
	ČEŠTINA A SLOVANSKÉ JAZYKY <ul style="list-style-type: none">- přehled a znaky slovanských jazyků- charakteristika západoslovanské jazykové podskupiny	Občan v demokratické společnosti

<p>pořizuje z odborného textu výpisky a výtah, dělá si poznámky z přednášek a jiných veřejných projevů; má přehled o knihovnách a jejich službách; zaznamenává bibliografické údaje podle státní normy. vystihne charakteristické znaky různých druhů textu a rozdíly mezi nimi; rozpozná funkční styl, dominantní slohový postup a v typických příkladech slohový útvar; posoudí kompozici textu, jeho slovní zásobu a skladbu;</p> <p>zdokonaluje se v běžných situacích každodenní komunikace, používá adekvátní jazykové a stylistické prostředky, respektuje partnera; zvládne typické znaky vyprávění a dovede je účinně využít při vyprávění příběhu se zápletkou</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podobnosti a rozdíly různých slovanských jazyků 	
	JAZYKOVÁ KULTURA <ul style="list-style-type: none"> - analýza jazykové situace a využití adekvátních jazykových prostředků 	Člověk a digitální svět Občan v demokratické společnosti
	ZÁKLADNÍ PRINCIPY PRAVOPISU <ul style="list-style-type: none"> - psaní i/y - psaní souhláskových skupin - psaní velkých písmen - základní pravidla psaní interpunkce 	Umíme česky
	NAUKA O TEXTU <ul style="list-style-type: none"> - soudržnost, členění, ohled na adresáta - práce s textem, porozumění textu 	
	PRÁCE S INFORMACEMI <ul style="list-style-type: none"> - knihovny, encyklopedie a slovníky, internet - výpisek, výtah, citace, osnova, anotace 	Člověk a digitální svět
	PŘEHLED FUNKČNÍCH STYLŮ, SLOHOVÝCH POSTUPŮ A ÚTVARŮ <ul style="list-style-type: none"> - prostěsdělovací, publicistický, administrativní, odborný, umělecký, řečnický - informační, vyprávěcí, popisný, úvahový, výkladový - slohové útvary 	Člověk a digitální svět
	PROSTĚSDĚLOVACÍ FUNKČNÍ STYL <ul style="list-style-type: none"> - funkce - útvary - slohové postupy - tvorba a analýza psaných i mluvených textů 	Člověk a digitální svět Občan v demokratické společnosti
	VYPRÁVĚCÍ SLOHOVÝ POSTUP <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika, typické jazykové prostředky, kompozice - analýza textu 	
	VYPRÁVĚNÍ <ul style="list-style-type: none"> - tvorba vlastního textu 	

2. ročník - Jazyk a sloh

Výstupy ŠVP Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
<p>zopakuje si učivo o slovních druzích, dovede je rozeznat; zaměří se na bezpečné zvládnutí tvarů odchylných od vzorů;</p> <p>chápe jednotlivé mluvnické kategorie jmen a sloves a jejich funkci ve větě; pochopí vztah mezi syntaktickými funkcemi pádů a jejich věcnými významy; pochopí hlavní principy obohacování jazyka a jednotlivé způsoby tvoření nových slov v češtině;</p> <p>zopakuje si základní pojmy týkající se stavby slova; odborně se vyjadřuje o jevech svého oboru</p> <p>v základních útvarech odborného stylu, především popisného a výkladového; pozná a pochopí charakteristické znaky popisu a dovede je tvořit</p> <p>uplatňovat při popisování věcí, lidí, činností ap. ve vlastním projevu mluveném i psaném; pochopí a aktivně a tvořivě zvládne popis subjektivně zabarvený;</p> <p>zvládne typické znaky charakteristiky a dovede je účinně využít při charakteristice člověka nebo literární postavy; vhodně užívá a kombinuje jednotlivé slohové postupy; pochopí podstatné znaky odborného stylu, dovede získat potřebné informace a učí se</p>	<p>TVAROSLOVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasifikace slovních druhů 	Umíme česky
	<p>OHEBNÉ SLOVNÍ DRUHY</p> <ul style="list-style-type: none"> - jmenné a slovesné kategorie, skloňování zájmen 	
	<p>NEOHEBNÉ SLOVNÍ DRUHY</p> <ul style="list-style-type: none"> - příslovečná spřežka, vlastní a nevlastní předložky, souřadící a podřadící spojky 	
	<p>LEXIKOLOGIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - významové vztahy mezi slovy (synonyma, antonyma, homonyma) 	
	<p>SLOVNÍ ZÁSoba</p> <ul style="list-style-type: none"> - změny slovní zásoby 	
	<p>FRAZELOGIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - rčení, přísloví, pranostika 	
	<p>SLOVOTVORBA</p> <ul style="list-style-type: none"> - odvozování - skládání - zkracování - přejímání 	
	<p>ADMINISTRATIVNÍ FUNKČNÍ STYL</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce - útvary - slohové postupy - tvorba a analýza psaných i mluvených textů 	Člověk a digitální svět Písemná komunikace (PKA)
	<p>POPISNÝ SLOHOVÝ POSTUP</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy popisu, charakteristika, typické jazykové prostředky, kompozice - analýza textu 	
	<p>LÍČENÍ, CHARAKTERISTIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba vlastního textu 	Člověk a kultura
	<p>VÝKLADOVÝ SLOHOVÝ POSTUP</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika, typické jazykové prostředky, kompozice - analýza textu 	Člověk a digitální svět

vypracovat výklad na běžná témata; pochopí charakteristické znaky referátu (informovat, hodnotit, přesvědčovat a získávat) a dovede je tvořivě uplatňovat ve vlastním projevu mluveném i psaném;	ODBORNÝ FUNKČNÍ STYL <ul style="list-style-type: none"> - funkce - útvary - slohové postupy - tvorba a analýza psaných i mluvených textů 	
	REFERÁT <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání informací, kritické myšlení, tvorba vlastního referátu v písemné formě a následná prezentace 	Člověk a digitální svět

3. ročník - Jazyk a sloh

Výstupy ŠVP Žák:	Učivo	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
řídí se zásadami správné výslovnosti;	HLÁSKOSLOVÍ <ul style="list-style-type: none"> - soustava českých hlásek, asimilace znělosti, spisovná výslovnost 	
uplatňuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování; využije těchto poznatků ke zvládnutí interpunkce věty jednoduché;	SKLADBA VĚTY JEDNODUCHÉ <ul style="list-style-type: none"> - větné členy, jejich vztahy, interpunkce ve VJ 	Umíme česky
dokáže rozlišit souvětí souřadné a podřadné, chápe vztah vět v souvětí souřadném a pozná druhy vedlejších vět; využije těchto poznatků ke zvládnutí interpunkce v souvětí;	SKLADBA SOUVĚTÍ <ul style="list-style-type: none"> - souvětí souřadné - poměry mezi VH - souvětí podřadné - druhy VV - interpunkce v souvětí 	
využívá znalostí o aktuálním členění výpovědi k vhodnému vyjádření myšlenky a logickému strukturování výpovědi;	AKTUÁLNÍ VĚTNÉ ČLENĚNÍ, POŘÁDEK SLOV VE VĚTĚ <ul style="list-style-type: none"> - změna slovosledu mění význam věty, analýza textu 	
využívá nových poznatků valenční syntaxe při jazykových rozborech;	VALENČNÍ SYNTAX <ul style="list-style-type: none"> - jazykové rozbory zaměřené na schopnost slovesných tvarů vázat na sebe větné členy v určitém tvaru 	
seznámí se s projevy publicistického stylu, při	PUBLICISTICKÝ FUNKČNÍ STYL <ul style="list-style-type: none"> - funkce - útvary 	Člověk a digitální svět

analýze textů uvede podstatné rysy publicistiky – jazykové a stylistické zásady i zvláštnosti, posoudí účinky textu, své tvrzení a analýzu textu podloží argumenty; vytvoří vlastní žákovské noviny;	<ul style="list-style-type: none"> - slohové postupy - tvorba a analýza psaných i mluvených textů 	Projekt Redakce - školní noviny
sestaví jednoduché zpravodajské a propagační útvary (zpráva, reportáž, pozvánka, nabídka...);	ZPRÁVA, REPORTÁŽ, ČLÁNEK <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika slohových útvarů a jazykových prostředků, jejich využití při tvorbě vlastního textu 	Člověk a digitální svět Občan v demokratické společnosti
vhodně se prezentuje, argumentuje a obhajuje svá stanoviska;	ÚVAHOVÝ SLOHOVÝ POSTUP <ul style="list-style-type: none"> - jeho charakteristika, jazykové prostředky, kompozice, analýza textu 	
osvojí si principy úvahového slohového postupu, znaky úvahy i její jazykovou stránku;	ÚVAHA <ul style="list-style-type: none"> - tvorba vlastního textu 	
uvede příklady vlivu médií a digitální komunikace na každodenní podobu mezilidské komunikace;	KOMUNIKACE A MASMÉDIA <ul style="list-style-type: none"> - druhy médií, manipulace, kritické čtení 	Člověk a digitální svět Občan v demokratické společnosti

4. ročník - Jazyk a sloh		
Výstupy ŠVP Žák:	Učivo SLOH A KOMUNIKACE	Průřezová témata, mezip. vztahy, str. výuky
<p>má přehled o slohových postupech uměleckého stylu; pokusí se o vlastní uměleckou tvorbu; pochopí charakteristické znaky eseje, pokusí se tvořivě použít ve vlastním projevu</p> <p>ovládá techniku mluveného slova, umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi; využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova,</p>	UMĚLECKÝ FUNKČNÍ STYL <ul style="list-style-type: none"> - funkce - útvary - slohové postupy - tvorba a analýza psaných i mluvených textů 	Člověk a kultura
	POVÍDKA <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika slohového útvaru, jazykových prostředků, jejich využití při tvorbě vlastního textu 	
	ESEJ	

<p>vyjadřuje postoje neutrální, pozitivní (pochválit) i negativní (kritizovat, polemizovat); je schopen sestavit projev vhodný pro danou situaci, ovládá neverbální komunikaci a je schopen posoudit její vhodnost</p> <p>zopakuje si, prohloubí a utřídí získané znalosti a dovednosti.</p> <p>rozpozná funkční styl, dominantní slohový postup a v typických příkladech slohový útvar;</p> <p>chápe vývojové tendence současné spisovné češtiny v kontextu historického vývoje jazyka; orientuje se v soustavě jazyků;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - užití odborných a uměleckých prostředků při tvorbě vlastního textu 	
	ŘEČNICKÝ FUNKČNÍ STYL <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika stylu, tvorba vlastních projevů, prezentace 	
	PŘÍPRAVA NA MATURITNÍ SLOHOVOU PRÁCI <ul style="list-style-type: none"> - vyprávění - úvaha - líčení, charakteristika - článek 	
	VÝVOJ JAZYKA A JAZYKOVĚDY <ul style="list-style-type: none"> - historický vývoj jazyka a pravopisu - vývojové tendence v současné češtině 	Člověk a digitální svět Člověk a společnost
	ČEŠTINA A INDOEVROPSKÉ JAZYKY - srovnání společných znaků jednotlivých skupin	Zeměpis
	SYSTEMATIZACE UČIVA JEDNOTLIVÝCH JAZYKOVÝCH DISCIPLÍN (prohlubování znalostí a dovedností při práci s textem):	Umíme česky DT
	PRAVOPIS <ul style="list-style-type: none"> - korektura textu, vyvozování pravidel, odůvodnění pravopisných jevů 	
	TVAROSLOVÍ <ul style="list-style-type: none"> - analýza a korektura textu 	
	SKLADBA <ul style="list-style-type: none"> - analýza a korektura textu, interpunkce 	
	SLOVNÍ ZÁSoba, SLOVOTVORBA <ul style="list-style-type: none"> - analýza textu, rozšiřování pasivní i aktivní slovní zásoby 	
	HLÁSKOSLOVÍ <ul style="list-style-type: none"> - správné tvoření hlásek, podobnost znělosti, výslovnost přejatých slov 	